

KPA BJØRNAFJORDEN

METODE FOR GROVSILING AV AREALINNSPEL

**HØYRINGSUTKAST – VEDLEGG
TIL PLANPROGRAM**

Oppdatert 10.09.25 i tråd med formannskapet sitt vedtak i sak 99/2025.

Bakgrunn

Metode for grovsiling av arealinnspele blir behandla av politisk styringsgruppe samtidig med at planprogram for kommuneplanen sin arealdel (KPA) blir sendt på høyring. Metoden skal vedtakast av kommunestyret samtidig med planprogram i desember.

Medverknadsfasen for arealinnspele har frist 15. februar 2026. Deretter blir alle innspela lagt fram for politisk behandling med ei tilråding som er basert på fastsette arealstrategiar og silingskriterium.

Vi har utarbeidd dette dokumentet etter mal frå [Alver kommune sine grovsilingskriterium](#).

Om metode for grovsiling av arealinnspele

Dette er ein metode som forklarar korleis vi på ein open, lik og demokratisk måte vil vurdere innspel etter bestemte silingsprinsipp. Framlegg til metode for grovsiling av arealinnspele sikrar at innspel som ikkje vil kunne takast med i planen, vert silt vekk så tidleg i planprosessen som mogeleg. Dette vil spare tid og ressursar i planprosessen for kommunen, andre offentlege aktørar og forslagsstillarar.

Behandling av arealinnspele skal skje i fire fasar:

1. Siling ut frå arealstrategiar i planprogrammet
2. Vurdering ut frå viktige tema og bestemte silingskriterium
3. Vurdering ut frå om det er behov for arealinnspelet og samfunnsnytte
4. Siling ut frå om ein må unngå, eller kan avgrense, sette i stand eller kompensere

Siling i fase 1 er knytt opp mot arealstrategiar som er konkretisert i planprogrammet. Dette er innspel som kommunen ser samfunnet har behov for, for å sikre ein berekraftig og ønska utvikling fram mot 2040.

Vurdering i fase 2 er basert på kriterium utforma for å sikre ei heilskapleg og tverrfagleg vurdering av om innspela er i tråd med kommuneplanen sin samfunnsdel (KPS) og overordna nasjonale, regionale og lokale føringar.

Vurdering i fase 3 er utforma for å gjere ei vurdering av dei innspela som blir vurdert for å bli silt ut etter fase 2. Då skal ein vurdere om det er behov for arealinnspelet ut frå venta vekst og arealrekneskap og/eller om tiltaket har høg samfunnsnytte.

Siling i fase 4 er å vurdere innspela som kommunen om vi må unngå (rå frå innspelet), avgrense, sette i stand eller kompensere.

Det blir oppretta eit fagteam som skal gjennomføre grovsilinga. Kvart arealinnspele skal koplatt til eit skjema for ulike kriterium og knyttast til kart. Forslagsstillarar skal sjølv huke av i skjema når dei gir arealinnspele. Dette skal vurderast og eventuelt rettast gjennom behandlinga av fagteamet. Dei

innspela som går vidare frå fase 1 (som er i tråd med arealstrategiar i planprogrammet) skal vurderast for alle silingskriterium i fase 2. Alle vurderingane opp mot fastsette kriterium skal dokumenterast ved bruk av kjelde og/eller vurderast fagleg etter bestemte kvalitetar. Alt skal kunne etterprøvast.

Politisk styringsgruppe for KPA kan etter skjønn vurdere å ta inn einskildtiltak som fell ut under den faglege silingsprosessen. Dette gjeld tiltak som ein politisk vurderer er viktig for utviklinga av Bjørnafjorden kommune eller ein del av kommunen.

Fase 1 – ønska arealinnspele

Kommunen ønsker arealinnspele for å:

- sette av eigna område til bustad på austsida av fjorden nært sentrumskerne (maks 1 km) i definerte sentra, nært tenestetilbod og langs kollektivaksen Eikelandsosen – Venjanaset.
- sette av eigna område til bustadar nært omsorgsteneste (maks 500 m) i heile kommunen.
- sette av eigna område for spreidd bustadbygging i område som i dag har spreidd busetnad.
- sette av eigna område til næring nært eksisterande infrastruktur som overordna vegnett og kollektivaksar, kai, vatn- og avlaup.
- sette av eigna område til offentlege føremål nært brukarar, overordna vegnett og kollektivaksar
- få innspel på område der naustområde på land vert kopla til hamneområde i sjø

Kommunen ønsker også arealinnspele som er positive for naturen og/eller folkehelsa, som eksempel viktige område for naturmangfald, idrett og friluftsliv.

Er innspelet i tråd med arealstrategiar kan dei gå vidare til fase 2. Er dei ikkje i tråd med arealstrategiar skal dei silast ut allereie i denne fasen.

Merk at kommunen også ønsker å justere, endre eller sette av nye eigna område for havbruk for å sikre høgast mogeleg verdiskaping innfor berekraftige rammer. Kriteria i dei neste fasane passar ikkje for slike innspel, og ei eiga arbeidsgruppe før sjøareal vil behandle slik innspel etter annan framgangsmåte.

Fase 2 – kriterium

For tiltak som er i tråd med arealstrategiar skal vi vurdere alle kriteria i tabellen under.

Nr	Kriterium	Bakgrunn	Kjelder
1	Naturfare – overvatn, ras, flaum og skred	Arealmål 5 – Vi skal ha helsefremmande bumiljø som er attraktive og trygge	Kartlag GeoNorge: • Flom aktsomhetssoner

		Strategi e) Vi vurderer nøye, og tar særleg omsyn til, samfunnsikkerheit og beredskap i all arealplanlegging med ekstra vekt på overvatn, ras- og flaumfare, kvikkleireområde og havnivåstiging.	langs elver og vassdrag • Steinsprang aktsomhetsområder • Snøskred aktsomhetsområder • Jord- og flomskred Aktsomhetsområde Hydrologiske modeller?
2	Kjerneområde landbruk	Arealmål 8: Vi skal nå Bjørnafjorden sin del av det nasjonale jordvernmålet d) Vi set av kjerneområde for landbruk (jord- og skogbruk). e) For å sikra at matjordlaget blir tatt vare på og brukt, stiller vi krav om matjordplan i byggesaker og reguleringsplanar som tillet omdisponering av dyrka og dyrkbar mark	Fagleg vurdering opp mot kartlag for kjerneområde landbruk. Eige arealrekneskap.
3	Friluftsområde – mykje brukte område, statleg sikra	MÅL 5: Vi skal ha helsefremmande bumiljø som er attraktive og Trygge a) Vi set av areal til friluftsliv i nærmiljøa i alle bygder/krinsar og tettstadar og sikrar allmenn tilgang til område for friluftsliv ved sjø og vatn i nærmiljøa. l) Vi tar særleg omsyn til naturmangfald, natur- og kulturmiljø, friluftsliv, landskap og andre allmenne interesser i strandsona	Fagleg vurdering opp mot kartlag. Friluftslivets ferdssårer.
4	Vassmiljø – verna vassdrag -	Forvaltningsplan for Oselvvassdraget	Fagleg vurdering opp mot kartlag; nedslagsfelt og kartvedlegg i forvaltningsplan
5	Drikkevasskjelde, inklusive nedslagsfelt, for sårbare drikkevasskjelder	Overordna mål 12 KPS: sikra berekraftig vassforvaltning og avløpssystem, og allmenn og	Fagleg vurdering opp mot kartlag.

		likeverdig tilgang til trygt og nok drikkevatt og gode sanitærforhold. Strategi d) Vi har eigarskap til drikkevassforskrifta og gjennomfører nødvendige tiltak	
6	Viktige naturverdiar og naturmangfald: verna område (etter naturvernlova eller naturmangfaldlova)	Overordna mål 7. C.1 KPS: stansa tap av naturmangfald og forureining av grunn- og vassressursar. Arealmål 2 Vi skal ha livskraftige og berekraftige tettstadar og bygder med sentrale fellesskapsfunksjonar og møteplassar Strategi g) For å oppretthalda busetnad og bumiljø i spreiddbygde område, legg vi til rette for at det framleis skal vera mogleg å byggja enkeltbustader ved behov. Dei bør vera tilknytt eksisterande infrastruktur og bør ikkje vera i konflikt med landbruksjord eller natur- og kulturmiljø.	Kartlag GeoNorge, Naturbase, Yggdrasil, naturvernområde Kartlag forskrift om utvalde naturtypar
7	Klima - myr og skog med høg bonitet	Arealmål 7: Vi skal framleis ha store samanhengande, urørte naturområde både på sjø og land, og samanhengande skog- og jordbruksområde Strategi g) Vi tar vare på myrområda i kommunen i størst mogleg grad	Vi skal nytte kjelder som Naturbase, Yggdrasil og andre kartdatabasar og rapportar som er utarbeidde.
8	Grøntområde, grøne korridorar, urørt natur, friområde, areal for barn og unge og leikeplassar	Satsingsområde B: Folk og fellesskap Arealmål 5, Vi legg til rette for vern av kulturarven og eit mangfald av kulturmiljø gjennom bruk og formidling strategi e): Vi sikrar areal til friluftsmål/naturformål.	Planregisteret. Fagleg vurdering. Skal lage kartgrunnlag over samanhengande grøne område i samband med KDP for naturmangfald.

		Strategi f): Vi sikrar trygg tilgang til varierte rekreasjonsareal – tilkomst, parkering og tilrettelegging. Strategi g): Vi sikrar gode forhold for uteaktivitet, leik og friluftsliv i nærmiljøa rundt om i kommunen. Mål 7-10, Vi samarbeider aktivt med stat, fylke, lokalt næringsliv og frivillig sektor for å utvikla tilbod som gjer Osøyro og Eikelandsosen attraktive både for fastbuande og besøkande strategi e): Vi sikrar tilgang til grøntområde og offentlege rom i tettstadane og bygdene våre som er trygge, inkluderande og lett tilgjengelege og fremjar aktivitet (FN 11.7).	
9	Funksjonell strandsone	Arealmål 9: Vi skal forvalta strandsona i 100-metersbeltet langs sjø og vassdrag på ein planmessig måte og ta stilling til bruk og vern. Strategi b) Vi tar vare på ulike kategoriar natur og naturressursar: dyrka mark/matjord, strandsone, verdifull natur, sårbare og verna artar	Nytte kartlegging av funksjonell strandsone.
10	Kulturminne og kulturmiljø	Arealmål 1: Osøyro og Eikelandsosen skal vera attraktive som region-/kommunesenter og kommunedelsenter, arbeidsstader, regionale handelssenter og kollektivknutepunkt. Strategi i) Vi bygger opp under eksisterande kvalitetar i senterområda, tar omsyn til kulturminne og kulturlandskap og set av omsynssoner rundt viktige kulturmiljø. Arealmål 2: Vi skal ha livskraftige og berekraftige tettstadar og	Askeladden, kulturminnesøk og faglege vurderingar.

		bygder med sentrale fellesskapsfunksjonar og møteplassar Strategi f) Vi bygger opp under eksisterande kvalitetar i sentrumsområda, tar omsyn til kulturminne og kulturlandskap og set av omsynssoner rundt viktige kulturmiljø.	
11	Infrastruktur – energiforsyning, veg, vatn og avlaup	Arealmål 2: Vi skal ha livskraftige og berekraftige tettstadar og bygder med sentrale fellesskapsfunksjonar og møteplassar Strategi b) Vi sikrar at bustad- og næringsutbygging i hovudsak skjer i område der teknisk infrastruktur (veg, vatn, avløp) er tilrettelagd.	Fagleg vurdering, kommunekart.

NB. Kriteria må tydeleggjerast meir når fagteamet er sett saman, enn det er gjort i tabellen ovanfor. Merk at dei fleste kriteria kan råke vesentlege nasjonale og regionale interesser og det kan vere knytt juridiske krav knytt til om arealinnspelet må silast ut. Tabellen må oppdaterast for å tydeleggjere desse også innan det skal vedtakast i desember. Det blir viktig å få fram forholdet mellom kva som er juss og kva som er innafor lokalpolitisk handlingsrom.

Fase 3 – kriterium

For tiltak som skal silast ut (på grunn av ein eller fleire av silingskriteria i fase 2) skal ein vurdere ut frå to kriterium til.

Nr	Kriterium	Bakgrunn	Kjelde
12	Er det behov for innspelet	Vi må sikre at vi set av tilstrekkeleg areal for utbygging ut frå venta vekst fram mot 2040.	Arealstatistikk, prognosar for vekst,
13	Samfunnsnytte	Samfunnsnytte handlar om å skape ein positiv forskjell for mange menneske, ikkje berre for enkeltpersonar eller ein liten gruppe. Næringsverksemd med potensial for verdiskaping og mange arbeidsplassar kan ha slik nytte for samfunnet. Tiltak som	Fagleg vurdering.

		kan brukast av mange som rekreasjon, idrett og friluftsliv kan også ha stor nytte for mange. Produksjon av for eksempel elektrisitet vil også kome samfunnet til stor nytte og er noko Bjørnafjorden treng meir av. Bustad, fritidsbustad, naust og liknande har ikkje stor samfunnsnytte.	
--	--	---	--

Fase 4 – tilrådingsfase

Fagteam skal gjere ei vurdering og gi ei tilråding i fase 4 også. Men det er prosjektgruppe og arbeidsgrupper som bør jobbe med avgrense, sette i stand og kompensere.

Tiltak	Når	Korleis
Unngå	Dersom vi allereie har fått tilstrekkelege arealinnspelet og innspelet har låg samfunnsnytte.	Skal rå frå tiltaket, sile det ut
Avgrense	Dersom vi ikkje har fått tilstrekkelege arealinnspelet og/eller tiltaket har stor samfunnsnytte.	Skal justere planområdet eller legge til omsynssone for å kunne tilrå tiltaket. (Obs med omsynssone vil arealet telle med i arealrekneskapen)
Sette i stand	Dersom vi ikkje har fått tilstrekkeleg arealinnspelet og/eller innspelet har stor samfunnsnytte og det ikkje går an å unngå eller avgrense	Stille krav til å sette i stand i reguleringsplan. Dette betyr å tilbakeføre eit område som har blitt påverka, slik at det får tilbake sin opphavlege eller ein tilsvarande tilstand. Det kan til dømes vere å fjerne fyllmassar, restaurere våtmark eller plante tilbake vegetasjon
Kompensere	Berre i heilt spesielle tilfelle der det verken går an å avgrense, sette i stand og tiltaket har svært høg samfunnsnytte og dersom det å kompensere vil ha god nytte	Vi kan ha avsette område til å restaurere (myr, våtmark etc) eller flytte matjord til) Kompensere blir brukt når det ikkje er mogleg å unngå eller sette i stand igjen. Då skal ein etablere eller forbetre verdiar ein annan stad, som ein slags «erstatning» for det tapte. Dette kan vere å opprette nye leveområde for artar eller

		restaurere eit anna område med tilsvarande verdi.
--	--	--